

AI-GELETTERDHEID IN HET ONDERWIJS

AI-raamwerk voor het funderend onderwijs

Een gestructureerde opbouw van basis naar expert, ontwikkeld om schoolbesturen en onderwijsprofessionals houvast te geven bij verantwoord en praktisch AI-gebruik.

Over dit raamwerk

Dit raamwerk voor AI-geletterdheid gaat uit van drie niveaus: basis, gevorderd en expert. Het geeft onderwijsprofessionals een helder beeld van waar ze staan en welke stap logisch volgt, over vier samenhangende themalijnen heen.

Basis

Begrijpt, herkent en handelt zorgvuldig.

Gevorderd

Beoordeelt, weegt af en past kaders toe.

Expert

Analyseert complexe situaties, onderbouwt maatregelen en draagt bij aan kaders.

Opgebouwd rond vier themalijnen

1

AI wetgeving

2

AI kennis en vaardigheden

3

AI pedagogiek en didactiek (met verdieping PO en VO)

4

AI mindset

Gebaseerd op internationale en nationale richtlijnen

- AI-GO Raamwerk (Npuls, 2025)
- AI Competency Framework for Teachers (UNESCO, 2024)
- Ethische Richtsnoeren voor het gebruik van AI bij onderwijzen en leren (EC, 2026)
- DigComp 3.0 (EC, 2025)
- AI Act, artikel 4 (2024)

THEMA 1

AI wetgeving

Begrip van kaders zoals de AI Act en de AVG, het herkennen van risico's en het zorgvuldig maken van bewuste keuzes.

Basis

Begrijpt wat AI is, hoe het globaal werkt en welke typen toepassingen bestaan.

Kent en herkent de principes voor verantwoord AI-gebruik en kan deze verbinden aan eenvoudige situaties.

Begrijpt de risicogebaseerde benadering en herkent wanneer aanvullende toetsing nodig is.

Weet hoe zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens en vertrouwelijke informatie.

Begrijpt dat AI-gebruik met minderjarigen aanvullende bescherming en voorwaarden vraagt.

Gevorderd

Weegt ethische overwegingen en dilemma's actief af.

Kan auteursrechtelijke afwegingen maken bij AI-gebruik.

Expert

Ontwikkelt of draagt bij aan ethische kaders en richtlijnen.

Signaleert en evalueert robuustheid en veiligheid.

Evalueert en beoordeelt AI-toepassingen aan toetsingskaders.

THEMA 2

AI kennis en vaardigheden

Praktisch inzicht in hoe AI werkt en het vaardig kunnen inzetten van AI-toepassingen in het dagelijks werk.

Basis

Weet wat er speelt rondom AI in het onderwijs en begrijpt de mogelijkheden en beperkingen in hoofdlijnen.

Kan eenvoudige prompts formuleren, verbeteren en vervolgen.

Kan AI-output op hoofdlijnen beoordelen op bruikbaarheid, juistheid en mogelijke fouten.

Kan basis AI-functionaliteiten gebruiken voor eenvoudige werk- en onderwijstaken.

Gevorderd

Kent en begrijpt belangrijke begrippen rondom AI en kan deze in de juiste context duiden.

Kan voor een taak een passende AI-toepassing kiezen en de geschiktheid ervan beoordelen.

Past bewust meerdere promptingtechnieken toe.

Kent de verschillende functionaliteiten binnen een AI-model en weet wanneer en hoe deze te gebruiken.

Expert

Heeft verdiepend begrip van de techniek achter AI.

Kan relevante ontwikkelingen in het bredere AI-landschap duiden en vertaalt deze naar de onderwijspraktijk.

Integreert AI structureel en effectief in werkprocessen.

Ontwerpt AI-oplossingen zoals AI-assistenten en tools voor specifieke toepassingen.

THEMA 3

AI pedagogiek en didactiek

De pedagogische en didactische implicaties van AI-gebruik in de klas, en de rolverdeling tussen leerling, leraar en AI.

Basis

Begrijpt wat AI betekent voor leren en lesgeven en herkent de pedagogische implicaties van AI-gebruik in de onderwijspraktijk.

Begrijpt de rolverdeling tussen leerling, leraar en AI.

Begeleidt leerlingen bij passend en verantwoord AI-gebruik.

Gevorderd

Kan AI doelgericht inzetten voor differentiatie en inclusie.

Kan de pedagogische waarde van AI-tools voor leerlingen beoordelen.

Ontwerpt en evalueert AI-verrijkte leeractiviteiten voor leerlingen.

Expert

Herontwerpt onderwijs voor een AI-rijke context.

Verdieping PO

BASIS

Stemt het gebruik van AI af op de leeftijd, het ontwikkelingsniveau en de zelfstandigheid van leerlingen.

GEVORDERD

Zet AI in voor formatieve feedback.

Verdieping VO

BASIS

Kan kritisch omgaan met AI-output van leerlingen en deze betrekken bij begeleiding van het leerproces.

GEVORDERD

Kan AI doelgericht inzetten voor formatieve feedback.

EXPERT

Maakt onderbouwde keuzes over toetsing en beoordeling in een context waarin leerlingen AI kunnen gebruiken.

THEMA 4

AI mindset

De houding en het lerend vermogen rond AI: van kritisch-open beginnen tot actief bijdragen aan een verantwoord AI-klimaat.

Basis

Begrijpt de eigen rol en verantwoordelijkheid in deze ontwikkelingen.

Heeft een kritisch-open houding tegenover AI.

Probeert AI kleinschalig uit en houdt daarbij zelf de regie.

Gevorderd

Reflecteert actief op eigen aannames en AI-gebruik.

Heeft een onderzoekende en lerende houding.

Begrijpt verschillende perspectieven op AI en gaat hier constructief mee om.

Expert

Herijkt eigen oordelen en keuzes bij nieuwe AI-ontwikkelingen.

Draagt bij aan een kritisch, verantwoord en lerend AI-klimaat binnen de organisatie.